

Arbeids- og administrasjonsdepartementet
Ved: KPA
Postboks 8004 Dep.
0030 Oslo

Vår ref.: 2003/99

Dato: 20. mars 2003

■ Høring – NOU 2002:21 Oppsigelse mv. av forsikringsavtaler – Utredning nr. 9 fra Banklovkommissjonen

Vi viser til Arbeids- og administrasjonsdepartementets brev av 19. februar 2003 og høringsbrevet fra Justisdepartementet av 29. januar 2003 vedrørende ovennevnte utredning.

Konkurransetilsynet støtter i stor grad vurderingene som er gjort i utredningen. Tilsynet mener Banklovkommissjonens forslag til endringer i lov om forsikringsavtaler vil bidra til større oversiktighet i markedene for skade-, syke- og ulykkesforsikring og øke konkurransen mellom forsikringselskapene. Tilsynet er imidlertid kritisk til flertallets forslag om at forsikringselskapene ved flytting av forsikring til annet selskap kan kreve gebyr for kostnader ved opphøret av forsikringen. På dette punktet støtter vi mindretallets forslag om at selskapene ikke kan kreve et slikt gebyr.

Konkurransesituasjonen i skadeforsikringsmarkedet

Konkurransetilsynet har nylig ferdigstilt rapporten *Konkurransesituasjonen i finansmarkedene*, der vi blant annet vurderer skadeforsikringsmarkedet. Vi påpeker i rapporten at det er viktig for konkurransen i dette markedet at kundene er mobile, og at handlinger eller vilkår som gjør det vanskelig å bytte selskap kan hemme konkurransen. Når det gjelder forsikringsavtalenes bindingstid skriver tilsynet at dette låser kundene til ett selskap i avtaleperioden og kan hemme konkurransen mellom selskapene.

Banklovkommissjonens vurderinger av konkurransesituasjonen i skadeforsikringsmarkedet støttes av Konkurransetilsynet, herunder spesielt kommisjonens konklusjon om at en regelendring som åpner for flytting i forsikringstiden vil medvirke til økt mobilitet og konkurranse i markedet. Vi savner imidlertid en vurdering av hvordan det foreslåtte flyttegebyret vil virke på mobiliteten.

Flyttegebyr

I punkt 6.4 i utredningen skriver Banklovkommissjonen at flytting av forsikring fra ett selskap til et annet medfører kostnader både for avgivende og mottakende selskap. Videre skriver kommisjonen:

Mottakende selskap vil kunne innkalkulere kostnadene ved nyttegningen i premien. Avgivende selskap ville kunne dekke kostnadene på to ulike måter. Ett alternativ er at premien inneholder et element som tar høyde for kostnadene ved at en del forsikringstakere må antas å flytte i forsikringstiden. Kostnadene ville på denne måten bli utjevnet på alle forsikringstakere. Forsikringstakere som ikke eller bare sjelden benyttet adgangen til å flytte forsikringen i forsikringstiden, ville på denne måten bidra til å betale de kostnader som oppstod gjennom oppsigelse av flyttingen. De "lojale" forsikringskundene ville således "subsidiere" de kunder som stadig flytter sine forsikringer. Det andre alternativet er å belaste de kunder som vil flytte og som har initiert kostnaden for hele eller deler av kostnadene som oppstår.

Banklovkommissjonens flertall har kommet til at selskapene bør gis adgang til å kreve betaling av de kunder som flytter forsikringen i forsikringstiden slik at disse betaler kostnadene ved flyttingen eller deler av disse. Flertallet foreslår at ny § 3-10 tredje ledd i lov om forsikringsavtaler skal lyde: "Ved flytting kan selskapet kreve et gebyr for kostnader ved opphøret av forsikringen. Kongen kan gi nærmere regler om størrelsen av gebyret."

Banklovkommissjonen skriver på side 54 i utredningen at det ikke vil være praktisk mulig å beregne de kostnader som selskapet pådras ved den enkelte oppsigelse. Kostnadene må beregnes sjablongmessig ut fra gjennomsnittsbetraktninger. Finansnæringsens Hovedorganisasjon antyder at de administrative kostnader for det selskapet som kunden flytter fra vil være på om lag 250 kroner.

Konkurransetilsynet ønsker å påpeke at det foreslåtte flyttegebyret vil virke direkte mobilitets-hindrende og motvirke de positive konkurransemessige effektene av Banklovkommissjonens øvrige lovendringsforslag.

Tilsynet støtter i utgangspunktet prinsippet om at bruker betaler, i den forstand at de kundene som initierer en kostnad også bør betale for den. Når det gjelder det foreslåtte flyttegebyret må imidlertid dette etter tilsynets oppfatning vurderes i et større perspektiv.

Gebyret vil trolig i liten grad være en konkurranseparameter for selskapene, og på grunn av at gebyret begrenser avgangen til andre selskaper i forsikringstiden, vil selskapene ha incentiv til å ta et høyt gebyr. Hvis flyttegebyret settes tilstrekkelig høyt, vil Banklovkommissjonens forslag om å åpne for å bytte forsikringsselskap i forsikringstiden trolig ha liten eller ingen effekt på mobiliteten og konkurransen i markedet.

Kommisjonen foreslår å gi adgang til å kreve et slikt gebyr for å unngå at "lojale" forsikringskunder "subsidiere" de kunder som stadig flytter sine forsikringer. Konkurransetilsynet er av den oppfatning at alle markeder, også forsikringsmarkedene, er avhengig av en viss andel "shoppere" for at konkurransen mellom tilbyderne skal fungere. Kunder som flytter sine forsikringer initierer derfor ikke bare kostnader for selskapet, men også gevinster for forsikringskundene. De konkurransemessige gevinstene i form av lavere priser og høyere kvalitet på produktene tilfaller ikke bare de som flytter, men også de "lojale" kundene i markedet. Konkurransetilsynet mener derfor at det ikke er urimelig at "lojale" forsikringskunder "subsidiere" de kunder som er villig til å ta den kostnaden som det er å flytte sine forsikringer, fordi de "lojale" kundene også nyter godt av de konkurransemessige gevinstene.

Med bakgrunn i dette støtter tilsynet kommisjonens mindretall i at det ikke bør være anledning til å kreve gebyr ved flytting av forsikringsavtaler.

Helkundeforhold

Konkurransetilsynet støtter forslaget til endring i selskapets informasjonsplikt. Det foreslås at selskapet både ved nytegning og ved fornyelse, om kundeforholdet omfatter flere forsikringer, skal opplyse skriftlig om premien for hvert av produktene. Tilsynet støtter også forslaget om at forsikringstaker får en uttrykkelig rett til å si opp det enkelte produkt eller tjeneste i en produktpakke som omfatter flere forsikringer uten at dette får betydning for de øvrige forsikringer i avtalen.

Konklusjon

Banklovkommisjonen har etter Konkurransetilsynets oppfatning kommet med forslag til endringer i lov om forsikringsavtaler som i stor grad bidrar til økt konkurranse mellom forsikringsselskapene, og tilsynet støtter alle lovendringsforslagene bortsett fra ett. Vi støtter spesielt forslaget om å gi mulighet til å flytte forsikringer i forsikringstiden, forslaget til endringer i selskapenes informasjonsplikt og retten til å si opp deler av en produktpakke uten at dette får betydning for de øvrige forsikringer i avtalen. Vi vil imidlertid fraråde at selskapene gis adgang til å kreve betaling av de kunder som flytter forsikringen i forsikringstiden, da dette vil redusere eller i ytterste konsekvens eliminere effektene av kommisjonens øvrige forslag.